

ВПЛИВ МЕНТАЛЬНИХ УСТАНОВОК НА ЕКОНОМІЧНУ АКТИВНІСТЬ ЖІНОК В УМОВАХ МІГРАЦІЇ

Тарасова К.О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», Харків*

Через обставини сьогодення багато українських жінок залишаються у вимушеній еміграції, і зараз відбувається переорієнтація ментальних установок. Вони мають не просто адаптуватися до умов невизначеності, а і забезпечувати себе, а часто і дітей/батьків. Тому постає питання щодо показників успішності в цих умовах, а також визначення психологічних особливостей зміни паттернів та ролей жінки-мігранта, усвідомлення нових настанов з метою покращення матеріального благополуччя. Тому необхідно визначити основи залежності між ментальним рівнем взаємодії та економічною активністю жінок у вимушеній міграції.

Серед українських науковців В.М. Педоренко доводить, що вимушені переселенці мають серйозні проблеми в психоемоційній сфері внаслідок психотравмуючих подій. Жінки-мігрантки стикаються з питанням адаптації до нового культурного та соціально-економічного середовища, до змін у гендерних ролях та очікуваннях. У цьому контексті особливої уваги заслуговує вплив глибинних психологічних факторів, таких як ментальні установки, на їхню здатність до економічної самореалізації. На думку С. Коркіної «Вимушена міграція відрізняється від добровільної тим, що вимагає швидких, спонтанних рішень, на які впливають смертельні загрози та невизначеність майбутнього» [1]. Ментальні установки – це певні психологічні стани, переконання чи стратегії мислення, які формуються внаслідок особистого досвіду, соціальних впливів або культурних норм. На їх вигляд впливає виховання та соціокультурний контекст, спосіб сприйняття світу, прийняття рішень та поведінка особистості, зокрема у сфері праці та фінансів [2]. Провідним аспектом інтеграції жінок у нове соціокультурне середовище виступає їхня економічна активність – участь у трудовій сфері, підприємництво, фінансова незалежність. Саме ментальні установки стають психологічною передумовою фінансової активності, зокрема як показник успішності жінки. Установки типу «гроші – це небезпека», «жінка не повинна заробляти більше за чоловіка» чи «успіх – це лише чоловіча справа» значною мірою обмежують особистісну та економічну реалізацію [3].

Глибинні інтерв'ю з жінками-мігрантками дозволили розкрити зміст та особливості формування ментальних установок, оцінити роль у процесі прийняття економічних рішень. Дослідження виявило значущий вплив ментальних установок, таких як віра у власні сили, готовність до ризику та орієнтація на досягнення, на рівень економічної активності цих жінок. Усвідомлення установок, пов'язаних з гендерними стереотипами та фінансовою незалежністю жінок, сприятиме їхній успішній економічній інтеграції в новому суспільстві. Отримані результати матимуть практичне значення для розробки психологічних програм підтримки жінок-мігранток, спрямованих на підвищення їх економічної самостійності.

Література:

1. Коркіна, С. М. (2025). Особливості самовизначення української жінки в умовах вимушеної міграції (на прикладі Бельгії).
2. Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
3. Клименко, Н.Г. (2023). Особистісні стилі поведінки жінок та їх зв'язок з типами грошових переконань та поведінки, грошовими й соціальнопсихологічними установками. Організаційна психологія. Економічна психологія, 4 (30), 96-111.